

DE NOORDHOLLANDSCHE BOERIN.

Een flink wijf is Gees Riek, rijzig, kloek en welgemaakt. Haar aangezicht blinkt van dat frisch rood en glanzig wit, hetwelk de Westfriesche vrouwen eigen is, en waarbij, als zij op haar „Zundags” zijn, de snoer van bloedkralen, groot als knikkers, zoo helder ofspeurt (afsteekt). Ik verzeker u dat zij die niet bleek dragen, en Gees allermintst. Ieder vindt dat de kap haar goed staat, op dat glad, wit voorhoofd, bij dat kleine rechte neusje, die kleurige wang, die groote blauwe oogen, die zacht ronde kin, dien blanken hals! Het eenig gebrek van haar schoonheid, een gebrek dat zij met de meeste Noordhollandschen gemeen heeft, is haar gebit, bedorven door zoetekoek en oneindig veel slappe koffie. Gij vraagt wat voor kleur van haar zij heeft. Niemand weet dat. Het is tot den wortel afgeschoren; daar komt geen lokje voor den dag. Haar wordt een onwaardig versiersel gerekend, waar men een gouden naald over 't voorhoofd, een gouden ijzer (vergeef de contradictio in terminis)

over de ooren, een paar gouden boeken aan de slapen, en een paar gouden spelden daarenboven draagt, en men er bij wagen zoude, dat de kap, de mooie, heldere, spierwitte, zorgvuldig gestreken kap, niet glad zou zitten. — Maar wat is dan dat zwarte dotje, dat bij de gouden boeken uitkomt? Het is een kleinigheid valsch haar, onbescheiden vrager! aldaar aangebracht als een verontschuldiging voor het afscheren van eigen, of nog liever, als een wetenschappelijk bewijs, dat de Noordhollandsche boerin zoowel als al wat papillotten legt, friseert en brandt, zeer wel weet, dat er tot dat opzichtig gedeelte van 't menschelijk lichaam, hetwelk het hoofd heet, haar behoort. Alle boerinnen dragen dit toertje, het is een ingehaald krulletje, dat de staart in den bek steekt, van zwart haar. Blond is bij haar allen verafschuwd.

Als gij al de bijzonderheden van haar uitwendigen persoon behoorlijk hebt opgenomen, keer dan tot de beschouwing van haar innerlijke waarde. — Daar staat zij nu, die, na zijn beesten, het hoogst staat aangeschreven in de schatting van Dries Riek, haar welbeminden echtgenoot. Ik zeg na zijn beesten. Want als zijn beesten sterven, kost de inkoop van andere geld; een vrouw is voor niet terug te vinden, en brengt misschien nog wel een stuivertje mee. Misschien wel zoo'n beste *keezer* niet — maar een mensch moet wat wagen, — in de koeien zit hij ook niet! 't Kan goed en kwalijk uitvallen; dat 's avontuur.

De bestemming der Noordhollandsche boerin als zoodanig, is *keezen*, *keezen*, altijd *keezen*; is bestendig te zorgen dat de melk die 's ochtends en 's avonds na „melkerstaid” wordt binnen gebracht, de deur niet uit ga dan in de gedaante van goede, gezonde en niet barstende kaas. En dat geeft haar dagelijks zoo veel werk, dat men niet weet hoe zij den tijd vindt om kinderen te krijgen. Nochtans krijgt zij ze; in groote menigte. Maar ook als het „puppie” (de pas geborene) een dag of drie door de burens is „gekeken”, en in deszelfs bewonderde tegenwoordigheid het betamelijk aantal van suikerstukken (beschuiten met suiker) gegeten werd, verlaat zij de kraamkamer alweder en begeeft zich oogenblikkelijk aan de kaastobbe.

Indien gij zindelijkheid zien wilt die het hart goed doet, kom dan haar boerderij binnen. Het is hier niet de Zaansche en Broek in Waterlandsche kleingeestigheid, die op muilen rondsluip, en alle meubelen en huisraad spaart, wrijvende, poetsende, en glad makende wat zij niet zou durven gebruiken; maar een heldere reinheid, die altijd

wascht en schoon houdt en blinken en glanzen doet, te midden van het veelvuldigst, het onophoudelijkst gebruik. Zie deze lange rij, van ter halfmans hoogte afgeschoten appartementjes, over bijna de geheele lengte der boerderij. De beschotten en posten alle spierwit, en blinkend koperwerk daartegen opgehangen; de vloer met zand bestrooid en in figuren aangeveegd. Gij zoudt er met uw besten rok in gaan zitten. Echter zijn dit dezelfde plaatsen waar des winters de beesten staan. Uit de groep (goot) die er langs heen loopt, zoudt gij immers melk lusten. Maar zie nu de karn, de kaastobbe, de pers, de kuipen, de doeken, de koppen waarin de kaas zijn zout en zijn vorm krijgt, het is alles even zuiver en lekker om aan te zien. Het hout is ruw en het koper glad van 't schuren. En Gees zelve, laat zij vrijelijk voor uw oogen met haar blooten dikken arm in de melktobbe roeren, waarin zij het stremsel gegoten heeft, — de kaas zal er u niet te minder om aanstaan. (Het is heel wat anders, een boerin, of een keukenmeid op een stoomboot!) — De kleine kinderen, ziedaar het eenige wat vuil is. Maar zij rollen den geheelen dag met de kleine honden op de werf in 't zand. Binnenshuis is hun grondgebied geenszins, dan om te slapen en te eten. Allerm minst in dat gedeelte der woning, waar de kaas gemaakt wordt. Daar is de boerin alleen. Maar als de melk thuis komt, ontwaken in onderscheiden hoeken der boerderij: een cyprische kater, een witte poes, een zwarte en een een roodbonte kat uit hun dutje, en komen nog rekkerig en geuwerig op de emmers aan, waartegen zij zich op hun achterpooten verheffen, gelijk geleerde kermishonden om een trom, en zulks, zindelijke dieren als zij zijn, om met hun zindelijke tongen, het hun competeerend gedeelte van de melk af te roemen, en daarna hun zoete droomen wederom op te vatten, op de plaat, op een warme stoof, en in 't kozijn van een venster, waarop de zon schijnt.

Gees is goedhartiger, spraakzamer, een weinig minder eigenzinnig en bevooroordeeld dan haar man, op wien zij nimmer kijft dan in 't geval dat hij den hoogsten prijs niet voor de kaas gemaakt heeft, die haar teedere handen bereid hebben. In haar jonge jaren was ze vrij luidruchtig als zij eenmaal los raakte, maar op den duur zou men het haar niet hebben aangezegd. Zij had vele aanbidders, waarmede zij naar 's lands wijs beurtelings kermis hield, zonder haar keuze te willen bepalen en zonder dat het eenigszins tot gevolgtrekkingen leiden

mocht. Haar echtvriend heeft haar een beetje bij verrassing genomen. Zij betuigt een goed man aan hem te hebben en zou hem niet graag missen; en aan die waarheid moet gij niet twifelen, al verneemt gij dat zij, bij eventueel overlijden van haar Dries, binnen 't jaar met haar knecht trouwt, een jonge borst, dien zij er nooit op heeft aangekeken, bijna zoo oud als haar oudste zoon, — niet omdat zij volstrekt een man, maar omdat de boerderij een boer moet hebben.

De wijze nu waarop Dries Riek zijn Geesje vrijde en trouwde, is een recht staal van Noordhollandsche zeden en uit zijn eigen mond opgeschreven, aldus:

„Dinsdag anësniejen, Vrijdag anëteekend. Je zelt zeggen: hoe dat zoo haastig? Maar me waren met z'n drieën jonge borsten vrijgezel, en we hadden d'r mekaar de hand opëgeven: die 't lest trouwt die zel 't gelag betalen. Nou, den iene van ons die was al weg, met de Franschen weetje, daar hebben me nooit meer van 'hoord. Doodëschoten wil ik denken, deur de kezakken. Maar Zaturdag hoor ik, dat me broer, die was dan eindelijk de derde man verstaje, trouwen gong. Ik denk jongens! 't gelach betalen, en gien waif; dat geet niet an. Nou, Zundags gong ik er op uit, hoor; maar ik wier 'esteurd. Deer ik toe kwam, was gezelskap; dat kon 'k al hooren, weetje, buiten de deur. 'k Docht nien! deer pas ik niet. Maar Dinsdag; toe vond ik er iene. En toe kreeg ik 't klaar. Ze kon me wel, maar toch al evel, dät had ze niet 'edocht. En ik trouwde net met me broer op denzelven dag; gnap hoor. — Och heer: de witkoppen” — daarmede de dames bedoelende — „de witkoppen te bedotten, dat 's gien duit waard. Altijd 'en best waif der an 'ehad. En keezen! Ze ben der geen beter!”

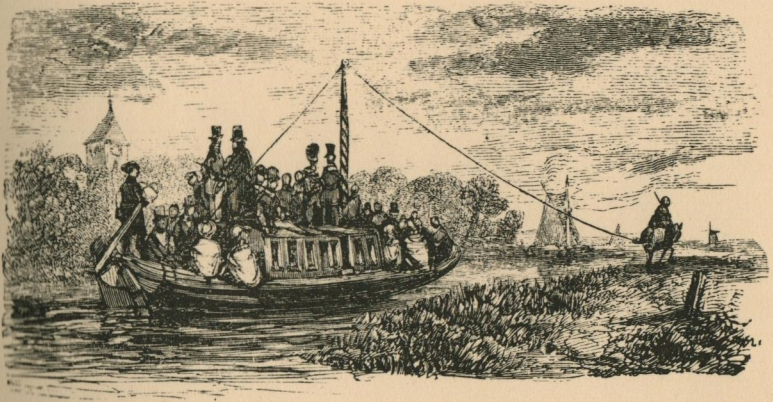
HILDEBRAND.

DE NEDERLANDEN

Karakterschetsen, kleederdrachten, houding
en voorkomen van verschillende standen

MET GRAVUREN VAN
HENRY BROWN

1936

N.V. UITGEVERS-MIJ „PARNASSUS”
AMSTERDAM

Dit boek is uitgegeven in 150 exemplaren.
 Het is verscheen in 1945 doch werd vroeger
 reeds en gedrukt in 1941. De uitgave
 werd door de Duitschers verboden omdat
 er eenige gedeelten van de Camera Obscura
 van Nicolaas Beets in zijn opgenomen,
 welk boek door de Duitschers verboden
 was wegens een anti-Duitsche villa-
 liep, die hierin zeer schijnt voorte
 komen.

Het jaartal 1936 is „Camouflage“.
 De Duitschers hebben in 1941 het recht
 willen vereenigen doch dit is tijdig
 „aangehouden“. De natiezen der
 Leekening hebben zij echter kunnen
 aekedalen en deze werden vereen-
 ligd, waardoor werdrekken van deze
 oude Leekeninge weder uitgeplaten
 zijn. Gelukkig waren de afdrucken,
 die reedig waren van de boven-
 zensende 150 exemplaren gues
 en ook „aangehouden“.

Rotterdam December 1945.

J. Harduiker.